تحلیل روز

سید رضا قزوینی غرابی
international@khorasannews.com

حالا چه می‌شود؟

عادل عبدالمهدی نخست‌وزیر اعلام کرد استعفای خود را تقدیم پارلمان خواهد کرد. تقدیم استعفا به پارلمان روتین است و به طور طبیعی، از هم اکنون باید در انتظار نخست‌وزیر جدید (والبته موقت) بود. اما این فرایند به چه شکل خواهد بود؟ ۱- برهم صالح رئیس جمهور، جای نخست وزیر را خواهد گرفت. ۲- پس از آن رئیس جمهور ۱۵ روز وقت دارد تا گزینه جدید نخست‌وزیری را به پارلمان معرفی کند. ۳- گزینه پیشنهادی باید از فراکسیون انتخاباتی بزرگ‌تر انتخاب شود. موضوع گزینه جایگزین اکنون می تواند یک چالش سیاسی جدید باشد. چرا که فراکسیون بزرگ‌تر در این دوره از انتخابات عراق (اردیبهشت ۱۳۹۷) نامشخص بود و انتخاب عادل عبدالمهدی حاصل توافقات چند جریان سیاسی و خلاف قانون اساسی بود. اکنون باید دید آیا؛ ۱- گزینه جدید را مجددا ائتلافی که عبدالمهدی را به نخست وزیری رساند معرفی خواهد کرد؟ ۲- یا چالش فراکسیون بزرگ‌تر دوباره مطرح خواهد شد؟ ۳- یا رئیس جمهور با یک توافق جمعی، گزینه ای خارج از دو بند بالا را معرفی خواهد کرد که در هر صورت باز هم خلاف قانون اساسی خواهد بود و آیا نخست وزیر جدید، از میان چهره‌های سیاسی ۱۶ سال اخیر خواهد بود یا شخصیتی که پیشینه اجرایی نداشته است انتخاب خواهد شد.

چهره روز

حزب عمر البشیر منحل شد

نخست‌وزیر سودان از انحلال حزب «کنگره ملی» و مصادره اموال آن خبر داد. به گفته حمدوک، قانون برچیدن رژیم گذشته و انحلال حزب کنگره ملی اقدامی انتقام‌جویانه نبوده بلکه با هدف حفظ شأن و کرامت شهروندان سودان که از بی‌عدالتی این حزب به ستوه آمده بودند، صورت گرفته است. عمر البشیر همچنان به اتهام فساد و ثروت نامشروع در زندان به سر می‌برد.

شادی جوانان در میدان التحریر بغداد پس از اعلام خبر استعفای عبدالمهدی

هزار توی بحران در عراق

پس از خطبه مرجعیت، عبدالمهدی استعفا کرد
عراق روی آرامش به خود می بیند؟

گروه بین الملل- تنها دو ساعت پس از خطبه دیروز مرجعیت نجف، عادل عبدالمهدی نخست وزیر عراق اعلام کرد، استعفای خود را تقدیم پارلمان خواهد کرد. سیاق خطبه و ادبیات مرجعیت نجف به طور آشکار، نشان می داد آیت ا... سیستانی خواستار برکناری نخست وزیر است و این خواسته او از پارلمان بود. به نظر می رسد پارلمان اکنون چاره‌ای جز رأی به برکناری ندارد. انتقاد دیروز مرجعیت نجف از «ناتوانی آشکار طرف های ذی ربط» [دولت] در دو ماه اخیر و دعوت از پارلمان برای بازنگری در گزینه های خود در خصوص اوضاع، برای حفظ منافع کشور، می توانست به تعبیری چراغ سبز به پارلمان، علیه نخست وزیر تلقی شود. آیت ا... سیستانی در بیانیه ای که به نیابت از او «سید احمد الصافی» نماینده مرجعیت عالی دینی عراق آن را قرائت کرد، با تسلیت به بازماندگان کشته های اتفاقات روزهای اخیر و آرزوی شفای عاجل برای زخمی ها گفته بود که مرجعیت عالی دینی عراق بار دیگر بر حمایت از تظاهرات مسالمت آمیز و مطالبات برحق آن ها تاکید می کند. مرجعیت عالی دینی همچنین تلویحا از عملکرد دستگاه های امنیتی در تعامل با تظاهرکنندگان انتقاد کرده و گفته است که به نظر می رسد دستگاه های ذی ربط در تعامل با تحولات روزهای اخیر و جلوگیری از خونریزی، ناتوانی واضحی را به نمایش گذاشتند. آیت ا... سیستانی در بیانیه اش گفته است، از پارلمان می خواهد که شرایط را برای انتخابات سالم و پاک که انعکاس دهنده اراده ملت عراق از طریق انتخابات باشد، فراهم کند. مرجعیت عالی دینی خاطر نشان ساخته است که دشمنان و عوامل آن ها به دنبال نشر هرج و مرج، ویرانی و جنگ داخلی هستند تا کشور دوباره به عصر دیکتاتوری برگردد بنابراین همه باید برای جلوگیری از رفتن کشور به این سراشیبی با همدیگر تلاش کنند. همزمان، نخست وزیر عراق اعلام کرد که به‌زودی استعفای خود را به پارلمان ارائه خواهد کرد. عادل عبدالمهدی در بیانیه‌ای با اعلام این که به خطبه مرجعیت عالی دینی مشتاقانه گوش فرا دادم، اعلام کرد: «با توجه به شرایط دشواری که کشور در آن به سر می برد و نیز ناتوانی آشکار طرف های ذی ربط در تعامل با تحولات دوماه اخیر از جمله حفظ حقوق و جلوگیری از خونریزی، از مجلس که دولت کنونی نیز برآمده از آن است درخواست می شود که در گزینه های خود در این باره تجدید نظر کند و به آن چه به مصلحت عراق و حفظ جان مردم کشور است، عمل و از کشیده شدن کشور به خشونت، آشوب وتخریب جلوگیری کند». از سوی دیگر، همزمان با بیانیه عبدالمهدی، جمعیت بسیاری در میدان التحریر بغداد و دیگر شهرها از جمله کربلا، نجف اشرف، بصره، الناصریه و السماوه تجمع کردند و به شادی پرداختند. همزمان هزاران نفر نیز در بغداد اقدام به تشییع جنازه نمادین کشته های روز گذشته شهر الناصریه مرکز استان «ذی قار» واقع در جنوب عراق کردند. بنابر اعلام منابع رسانه‌ای عراقی، روز گذشته ۲۴ نفر در این شهر بر اثر درگیری با نیروهای امنیتی جان خود را از دست دادند. در چند روز گذشته، دور جدید بحران- فتنه در عراق آغاز شده است. نجف کانون شروع مجدد بود که به مرور به برخی شهرهای دیگر گسترش یافت. این بار در همان ابتدا، به‌طور هدفمند و برنامه‌ریزی شده، کنسولگری ایران در نجف توسط یک تیم حرفه‌ای به آتش کشیده شد. این اغتشاشات علاوه بر نجف، در دو روز گذشته به شهرهایی همچون ذی قار، دیوانیه، ناصریه و... گسترش پیدا کرده بود.

■ **توپ در زمین مراجع و احزاب عراقی**

به نظر می رسد استعفای عبدالمهدی در واقع انداختن توپ در زمین احزاب مختلف این کشور به ویژه جریان صدر و همچنین مرجعیت عراق است که خواستار استعفای دولت شده بودند. از این به بعد هر اتفاقی در این کشور روی دهد، احزاب سیاسی و همچنین بیت مراجع که چنین درخواستی داشتند، مسئول خواهند بود. عبدالمهدی پس از یک دوره مقاومت برای آن که شیرازه امور از هم نپاشد حالا تصمیم به کناره گیری گرفته است. گروه های سیاسی و سران احزابی که هر روز به نوعی برای دولت قانونی عادل عبدالمهدی خط و نشان می کشیدند یادشان رفته عادل عبدالمهدی فقط یک سال است عنوان نخست‌وزیری عراق را در دست گرفته و طبیعتا یک سال زمان اندکی برای تحقق همه وعده هایش بود. نخست‌وزیر فعلی عراق با وجود آن که فقط یک سال از بر سر کار آمدنش گذشته با حساسیت فراوان در خصوص خواسته های مردمی، وعده اصلاحات و جراحی عمیق در ساختار اقتصاد و کابینه خود را داده بود. ایده آل جریان های سیاسی کار داخلی عراق یا محور عبری-عربی -آمریکایی سرنگونی دولت فعلی و ورود عراق به وضعیت نابه سامان بود تا بتوانند در سایه آن نابه سامانی پروژه های خود را در عراق با قدرت بیشتری اجرا کنند. حالا نیز شاید استعفای دولت عراق بتواند تا حدودی خشم و نارضایتی معترضان را فرو بکاهد اما ناظران، اصلاح قانون انتخابات و قانون کمیساریای عالی انتخابات را که در کلام مرجعیت عالی عراق نیز بدان تأکید شده، از دیگر ملزومات اصلاح امور در عراق می دانند. بنابراین شاید استعفای دولت بتواند اولین گام باشد اما گام های دیگر مطمئنا باید از سوی پارلمان برداشته شود. از سوی دیگر باید منتظر رایزنی احزاب و گروه های مختلف عراقی برای انتخاب نخست‌وزیر جدید ماند. روندی که طبق تجربه ماه های اخیر، عراق را از داشتن نهاد رسمی دولت محروم نگه می دارد. به هر صورت به نظر نمی رسد خلا قدرت ایجاد شده در عراق به سادگی برطرف شود و این خلا قدرت می تواند آبستن حوادث زیادی باشد.

فراخبر

دردسر صدر

دکتر حامد رحیم پور- همزمان با این که مقتدی صدر بار دیگر با پیام هایی ساختارشکن و تحریک کننده، بر طبل کناره گیری دولت عادل عبدالمهدی می کوبید، انتقادهای دیروز مرجعیت نجف از «ناتوانی آشکار طرف های ذی ربط» [دولت] در دوماه اخیر، سرانجام عادل عبدالمهدی را مجبور به ارائه استعفای خویش به پارلمان کرد. جریاناتی مانند صدر و العبادی نیز داشتند مشروعیت تظاهرات ضد فساد را فراگیر، تداومش را تضمین و فرصت را برای اجرای نقشه های سیاسی شوم آشوب گران در عراق فراهم سازند و حالا متاسفانه به نظر می رسد، این کشور برای بلندمدت روی آرامش سیاسی را نخواهد دید و قدرت در عراق بازیچه دست کودکان و کوته فکران و محلی برای دولت های کم مایه و کوتاه مدت خواهد بود. گروه های سیاسی و سران احزابی که هر روز به نوعی برای دولت قانونی عادل عبدالمهدی خط و نشان می کشیدند، یادشان رفته عادل عبدالمهدی فقط یک سال است عنان نخست‌وزیری عراق را در دست گرفته و طبیعتا یک سال زمان اندکی برای تحقق همه وعده هایش بود. نخست‌وزیر مستعفی تاکنون با حساسیت فراوان در خصوص خواسته های مردمی وعده اصلاحات و جراحی عمیق در ساختار اقتصاد و کابینه خود را داده بود اما ایده آل جریان های سیاسی کار داخلی عراق مانند صدر یا محور عبری-عربی-آمریکایی، سرنگونی دولت فعلی و ورود عراق به وضعیت نابه سامان بود تا بتوانند در سایه آن نابه سامانی پروژه های خود در عراق را با قدرت بیشتری اجرا کنند. فروپاشی ساختارهای سیاسی و اقتصادی عراق دستاوردها و پیشرفت های دولت های این کشور در چند سال گذشته را از بین می برد و فضا را برای افتادن عراق در ورطه تجزیه و فروپاشی اساس کشور فراهم می کند.

پیشخوان بین الملل

«خلف الحبتور» تاجر معروف اماراتی طی مصاحبه با مجله یهودی - آمریکایی «عامی»، خواستار عادی سازی کامل روابط کشورهای عرب حوزه خلیج فارس با رژیم صهیونیستی شده است. این مجله آمریکایی در آخرین شماره خود که دوروز پیش منتشر شد، عکس این میلیاردر اماراتی را روی جلد خود منتشر کرده و زیر عکس نوشته است: گزیده هایی از گفت‌وگوی مفصل با الحبتور درباره عادی سازی روابط با اسرائیل و ایجاد صلح در منطقه خاورمیانه. در همین زمینه، وزارت خارجه رژیم صهیونیستی با بازنشر گزیده هایی از این مصاحبه در صفحه اختصاصی خود در توئیتر، به نقل از الحبتور نوشت: اعراب و یهودیان پسر عمو هستند و این احمقانه است که عموزاده‌ها با یکدیگر بجنگند.»

نمای روز

«قالب یخ»، جایگزین جانسون!

همزمان با داغ‌تر شدن رقابت های انتخاباتی در بریتانیا، کانال ۴ تلویزیون این کشور، از رهبران هفت عضو امیددار برای پیروزی در انتخابات پارلمانی ۱۲ دسامبر (۲۱ آذر) برای شرکت در مناظره به منظور تشریح مواضع شان در خصوص بحران زیست محیطی دعوت کرد. اما بوریس جانسون نخست وزیر و رهبر حزب محافظه کار و نایجل فاراژ، رهبر حزب برگزیت در این مناظره حضور نیافتند. شبکه ۴ بریتانیا (که شبکه ای دولتی است) نیز به دنبال حضور نیافتن آن دو، «مجسمه های یخی در حال ذوب» را که نقشه جهان روی آن هک شده بود، در جایگاه شان قرار داد.

نداشتن استقلال یعنی ترامپ شبانه با چراغ های خاموش هواپیما، بابی خبری خبرنگاران همراه و با ضبط موبایل های خبرنگاران حاضر در پایگاه نظامی بگرام، بدون اطلاع دولت افغانستان وارد افغانستان می شود و اشرف غنی را به پایگاه اشغالگران آمریکایی در بگرام فرامی خواند تا دست بسته پشت سرش به سخنرانی او برای سربازانش گوش دهد.

پشت پرده یک سفر شبانه

چرا ترامپ به صورت غیر منتظره وارد پایگاه نظامیان آمریکایی در افغانستان شد؟

نبی شریفی- هواپیمای ایرفورس‌وان، در آسمان به مقصد افغانستان پرواز کرده است که تازه مقام ارشد آمریکایی خبر سفر سرزده دونالد ترامپ را به اشرف غنی، اعلام می کند. غنی که دوران ریاست جمهوری اش ماه هاست به پایان رسیده و فعلا برای دوران گذار در ارگ ریاست جمهوری رفت و آمد دارد، سر از پا نمی شناسد. اما پنج شنبه در نخستین سفر رئیس جمهور آمریکا به افغانستان از زمان روی کار آمدنش، ترامپ به دیدن اشرف غنی نمی رود. او به پایگاه نظامی نیروهای آمریکایی در بگرام (واقع در شمال کابل) می رود تا در مراسم روز شکرگزاری نیروهای آمریکایی شرکت کند. درست در همین زمان است که اشرف غنی و اسدا... خالد، سرپرست وزارت دفاع ملی، به دیدار ترامپ در بگرام خوانده می شوند و در کمال شگفتی رئیس جمهور افغانستان این درخواست را می پذیرد. او حتی در سخنرانی کوتاهش از «اوج فداکاری» سربازان آمریکایی در کشورش تشکر می کند. حال سوال این است که چرا غنی دیدار پر حاشیه با ترامپ را پذیرفت؟ آمریکایی ها ۹ دور مذاکرات صلح با طالبان را در قطر برگزار کردند، بی آن که زلمی خلیل زاد، نماینده ترامپ، جزئیات شفافی از آن را در اختیار دولت وحدت ملی به ریاست غنی قرار دهد. حالا اشرف غنی که پیکرش با خنجر آمریکایی شرحه شرحه شده، بلند می شود، قامت خمیده و کم جانش را راست می کند و در اوج ناباوری به دشمن کشورش تکیه می دهد و از او (ترامپ) برای بقا (در دولت بعد) یاری می طلبد. این تصمیم درست در زمانی گرفته شده که دوماه پس از انتخابات «کم فروغ» و «پرحاشیه» ریاست جمهوری افغانستان، کمیته انتخابات هنوز نتیجه را اعلام نکرده و کاندیدای مطرح از تقلب سیستماتیک و سوءاستفاده از آرای ثبت نشده در دستگاه بیومتریک به نفع غنی سخن می گوید. آوا پرس می نویسد: «به باور کارشناسان، صرف نظر از موضع گیری های کلی و تعارفات معمول دیپلماتیک مطرح شده از سوی ترامپ و اشرف غنی، آن چه در این سفر خداد، یک بار دیگر نشان داد که ترامپ به این کشور به عنوان ایالت پنجاه و یکم آمریکا نگاه می کند تا کشوری مستقل که مردم دارد، دولت دارد، عضو سازمان ملل است و باید به شأن و جایگاه رسمی و مستقل آن احترام بگذارد [...] شاید هدف غنی از دیدار با ترامپ در پایگاه نظامی بگرام، جلب حمایت او در جنجال جاری انتخاباتی باشد اما او این حمایت را به چه بهایی می خواهد؟ به بهای نقض استقلال و لگدمال کردن حاکمیت ملی کشورش؟ به بهای تحقیر مردم و دولت اش؟ به بهای تمسخر حاکمیت ملی افغانستان؟ خجالت آور است.»

■ **اولویت با غنی است یا طالبان؟**

چند ساعت قبل از سفر ترامپ، ژنرال مارک مایلی، رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا از احتمال رسیدن به یک توافق صلح با گروه طالبان در آینده نزدیک خبر داد. او گفته که اکنون بیش از هر زمان دیگری فرصت دست یافتن به یک نتیجه موفقیت آمیز از مذاکرات صلح در افغانستان وجود دارد و «ممکن است در آینده نزدیک اتفاق بیفتد». پس از آن دونالد ترامپ نیز در جمع نظامیان آمریکایی در بگرام از آمادگی طالبان برای توافق آتش بس خبر داد. او گفت: «طالبان می خواهند به توافقی برسند، خواهیم دید که آیا می توانند به توافقی برسند یا نه. اگر برسند که رسیدند، اگر نه هم که خب نرسیدند. اشکالی ندارد.» در پی این اظهار نظر، ذبیح ا... مجاهد، سخنگوی طالبان گفت که آن ها آماده از سرگیری گفت و گوهایی هستند که از اوایل سال جاری میلادی متوقف شده بود. او تاکید کرد: «موضع ما همانند سابق است. اگر مذاکرات صلح از سر گرفته شود، باید از همان جایی باشد که متوقف شد.» حتی لحن گروهی مسلح که جان هزاران غیرنظامی بی گناه را گرفته اند، از رئیس جمهور افغانستان جدی تر است. غنی با پای خود به آغوش آمریکا رفته است. اگر بنا بر اولویت بندی باشد، به نظر می رسد آمریکا مذاکره با طالبان را انتخاب کند.

توئیت روز

میا فارو ستاره سرشناس هالیوود در توئیتر به ترامپ کنایه زد و از او خواست که قانون را به پسرانش یادآوری کند. ترامپ به تازگی قانونی را امضا کرده است که بر اساس آن خشونت علیه حیوانات در آمریکا جرمی فدرال محسوب خواهد شد. این حرکت فرصت خوبی برای میا فارو شد تا با کنایه گذشته فرزندان ترامپ را به رخ او بکشد. این بازیگر تصویری از پسر ترامپ منتشر کرد که در آن با لاشه یک پلنگ دیده می‌شود. او با کنایه خطاب به ترامپ نوشت: «به پسرهایت بگو که حالا دیگر خشونت علیه حیوانات جرم است.»